

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Adnotationes || Et Meditationes || In Evangelia Qvae || In
Sacrosancto Mis-||sae Sacrificio || Toto Anno || Legvntvr;||**

Nadal, Gerónimo

Antuerpiæ, M. D. XCV.

Apparet duobus Discipulis euntibus Emmaunta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78158)

439

EODEM DIE APPARET IESVS
DVOBVS DISCIPVLIS EVNTI-

BVS EMMAVNTA.

MARC. XVI. LVC. XXIIII.

In exv. imaginem adnotatiuncula.

A. Pergunt Hierosolymis Emmaunta Cleophas & Amaon.	F. Domus Cleopha, quò deductus est IESVS.
B. Appropinquat IESVS colloquentibus.	G. Ibi recumbens cum illis consecratum & fractum panem porrigens, ab oculis eorum euasecit.
C. Comitem se illis adiungit, tenentur oculi eorum ne eum agnoscant; variè verbis suis illos permouet IESVS; ardet eorum cor; IESVS se longius ire simulat.	H. Repleti dono & agnitione celesti IESVM agnoscunt, & quæ ab eo in itinere audierant plenius intelligunt.
D. Persuadent illi ut eum ipsis maneat.	I. Redcunt è vestigio Hierosolymam.
E. Emmaus in tribu Benjamin sexaginta stadiis ab Hierusalem, quò vehementer rogant vi secum diuertat.	K. Reperunt congregatos undecim, narrant quæ gesserat Christum, audiunt eum Simoni apparuisse.

cxv.

141.

EVANGELIUM MISSÆ.

MARC. XVI.

LVC. XXIIII.

*Post hæc autem duobus ex his ambulatibus o-
Hesus est in alia effigie,
emittibus in villam.*

ET ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emmaus. Et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est dum fabulareretur, & secum quærerent, & ipse IESVS^b appropinquans ibat cum illis: oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos; Qui sunt hi sermones quos cõfertis ad inuicem ambulantes, & estis tristes? Et respondens vnus cui nomen Cleophas, dixit ei; Tu solus peregrinus es in Hierusalem, & non cognouisti quæ facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt; De IESU Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone coram Deo & omni populo: & quomodo eum tradiderunt Summi Sacerdotes & Principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israël: & nunc super hæc omnia tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam

Oo 4

MAR.

ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, & non inuento corpore eius, venerunt dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum viuere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non inuenerunt. Et ipse dixit ad eos; O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quæ loquuti sunt Propheta! Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moyse & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de ipso erant. Et appropinquauerunt castello quò ibant: & ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum, dicentes; Mane nobiscum, quoniam aduersperascit, & inclinata est iam dies. Et intrauit cum illis. Et factum est dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt eum: & ipse euauit ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem; Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas?

Et illi euntes

Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem, & inuenerunt congregatos undecim, & eos qui cum illis erant, dicentes quòd surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.

nuntiauerunt ceteris.

Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, & quomodo cognouerunt eum in fractione panis.

nec illis crediderunt.

ADNOTATIO.

A. **D**VO discipuli pergètes Hierosolymis verus occidètem ad oppidum Emmaunt: neuter horum erat Apostolus; nam quum Hierosolymam redyissent, repererunt undecim Apostolos: vnius nomè prodiit Lucas, Cleopha; alterum appellat Ambrosius Amaonem. Hi iter faciunt mæssi, & inter se sermocinant es de ijs quæ acciderant: iter autè sunt ingressi postquam apparuit Christus Maria Magdalena & mulieribus, antequam Magdalena cum mulieribus redyisset à monumento, postquam tamen redyissent Petrus & Ioannes. Ipsi verò apparuit postquam Magdalena & mulieribus apparuerat. Statim autè in via his duobus apparuisse vide-

*Mar. 16
Mat. 28
Luc. 24*

tur in alia effigie priusquam Petro, huic tamen antequam aperire illis.

B. Appropinquat IESVS colloquentibus.

C. Illis se coniungit, non quidem specie peregrini, sed Hierosolymite, non sua; non enim illi dicunt discipuli peregrinum, sed qui se gerat ut peregrinum, cum indigena sit. Est autem operapretium animaduertere ad hoc Christi IESV & duorum discipulorum colloquium, ut illorum animis se insinuet suauiter IESVS, teneat oculos ne agnoscat ut, eliciat de quibus egerant, quid cogitarent; denique manifeste præsenserunt mentis suæ imbecillitas em. Vnde Christus, qui prænouerat eorum animos, accepta occasione acriter il-

los 18-

los reprehendit: O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus que loquuti sunt Prophetæ! nomine oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Quibus verbis arguit quidem illos vehementer, incipit tamen ab eorum cordibus illas nubes, & fidei impedimenta abigere; simul illorum animos luce cælesti illuminare ac docere agreditur, & eorum corda diuino amore inflammare. Cum IESVM audirent attentè, & arderent eorum corda, atque Emmaum appropinquarent, ut eorum desiderium Christus accenderet vehementius, ostendit se longius velle progredi: quæ factio, ut dicitur, videri poterat & dici, sed quæ omni vituperatione careret. Ea enim est Dei misericordia & benignitas in mortales, ut saepe huiusmodi actionibus utatur: præfert enim facturum se per multa que non est facturus; sed ea propterea prædicat, ut vel cauere homines, atque ad penitentiam, & vitæ emendationem reuocentur, ut Ninivitas per Ionã ad respicientiam adduxit: vel ut eorum excitentur animi ad meliora, quemadmodum hoc loco discipulorum desiderium inflammauit, & ne abire sineret permouit;

D. Coegerunt enim illum ne longius progrediretur. Sed cur non potius illum sequimini ò boni? Quia erat quidem cor nostrum ardens, sed parum consideratum; necdum præsentem Christum noueramus; versabamur adhuc in incipiti fide resurrectionis: propterea non sumus profecti. Sed quenam fuit ratio coactionis? Num vim aliquam Christo externam intulerunt, placidam quidem & beneuolam, sed vim tamè? Nihil horum, sed ardor animi, & deuotio quam incenderat in illis IESVS atque augebat assidue, ea per suauia verba ac mitia adduxit Christum ut cum illis maneret. Mane nobiscum, inquiunt, quoniam aduerserascit, & inclinat a est iam dies. Ita solet vim orationi inferere Christus, quæ tã sit uehemens, tãtæ sit efficacia, ut Deus cogi illa videatur, & suæ misericordiam cedere, huic iustitia.

E. Emmaus castellum in tribu Beniamin iuxta Gabaon ad occidentem, Hierosolymis distans 60. stadiis, a ferè miliaribus Ioppem versus, ubi in fractione panis cognitus est Dominus, & Cleopha domum in Ecclesiâ consecrauit. Fuit hoc castellum in obsidione Hierusalem deletum: illud tamen non modo restaurauit postea M. Aurelius Ant. Imperator, sed urbem celebrem

fecit, & Nicopolim illustri nomine appellauit. Hoc vocat Iosephus Amaunta, & interpretatur Lib. 4. nomen aquas calidas, & tradit ibi fontem esse c. 1. de bello Iu-

F. Hoc castellum ingressus IESVS, ad domum Cleophaeductus est, assedit ad mensam cum discipulis: cum verò cibi essent apposti, primum sacram Eucharistiam consecrauit; accepit enim panem, benedixit, fregit, & porrigebat ipsis. Statim verò oculi eorum interni aperti sunt, nec fuit amplius impedimentum quin etiam exteriores Christum agnoscerent.

G. Sed quando aperti sunt illis oculi? quãdo illum cognouerunt? Tunc primum quando panem consecratum frangebatur, ut antequam sumerent cælestem cibum, illustraretur eorum mens, confirmaretur fides & virtutes, abirent titubationes & dubia si qua erant residua. Exemplo autem sumpta Eucharistia ab eorum oculis euauit, id est, non fuit amplius eorum oculis conspicuus; ut planè intelligamus, nihil moræ fuisse interpositum inter sacram discipulorum communionem & Christi abscisum propterea dicitur, porrigebat illis: unde perspicuum voluit esse Ecclesiæ Christus suum exemplum, sub panis sola specie Eucharistiam ministrandi.

H. Repleti cælesti cibo, & animorum exultatione Christi discipuli agnoscunt virtutem quæ in illis ubi cum Christo colloquerentur operabatur, animaduertunt ac notant loca scripturarum quæ illis exposuerat Christus: surgunt confestim, & dant se itinere, ut ante noctem Hierosolymam ad Apostolos peruenirent: quod difficile non erat, cum quatuor Italicis miliaribus, & ijs non plenis, ab urbe abessent.

I. Redeunt discipuli festini ad urbem.

K. Reperiunt Hierosolymis in eadem illa domo ubi Pascha celebrauerat Christus, congregatos propter Iudeorum metum undecim Apostolos, & alios discipulos; nondum enim absciserat Thomas, qui tamen statim discessit, nec illum inuenit IESVS, cum paulo post ibidem apparuit Apostolis: fit magna inter eos gratulatio, narrat illi summum argumentum resurrectionis Christi, quod Simoni Petro apparuisset; vicissim duo discipuli quod sibi quoque apparuisset renuntiât, & de quibus cum ipsis egresset in via exponunt, quemadmodum illum in fractione panis cognouissent; & tamen nec credit Thomas, nec alij nonnulli

Luce. 24. **E**T ecce duo ex illis ibant ipsa die in Castellum. Ecce iam plena appetit fidei resurrectionis lux, Christus apparet Discipulis, apparet Principi Apostolorum; deinde toti Ecclesiae se dat videndum, palpandum, atque adorandum. A mulieribus, quibus non credebatur, venit ad virorum testimonium: ex illis erant duo hi Discipuli, quibus verba mulierum visa erant deliramentum, & non crederant; his tamen se exhibet fidei pædagogum & catechistam benignus IESVS. Magnum & admirabile resurrectionis sacramentum Christus voluit per se summa cum clemetia docere Discipulos adhuc stultos, adhuc tardos corde, adhuc illum non agnoscentes. Petrum verò non legimus docuisse, sed illi apparuisse, quod mysterium habet, & privilegium Petri singulare; intelligimus enim excellentem resurrectionis doctrinam in apparitione Christi Petrum accepisse, iam antea in sepulchro cum Ioanne illuminatum. Age de Discipulis, & Christo eos reprehendente, ipsos instituente, illis apparente meditemur, illo auctore, his iuuantibus. Vos igitur non crederatis mulieribus referentibus de visione Angelorum & resurrectione, Petrum & Ioannem videbatis noui aliud nihil dixisse, nisi quòd relicta in sepulchro erant lintamina & sudarium: quocirca nihilo magis credentes res alias aggredimini, & ad vestrum Castellum reditis. Attamen toti eratis in gestis Christi, sed resurrectio vobis erat difficilis. Erat quidem in vobis fides, sed quæ carebat adhuc sua perfectione; constabat charitas in Christum, sed quam imperfectio fidei affligebat; non quærebatis Christum mortuum ut mulieres, non verane essent quæ à mulieribus audieratis, ut Petrus & Ioannes; sed tamen de omnibus quæ acciderant colloquebamini inter vos, de omnibus quærebatis & conferebatis inuicem, & quidem tristi animo & afflicto. Itaque serio meditabimini, & cum pio animi sensu de Christi gestis omnibus: quæ meditatio fecit, ut essetis Christi catechumeni, ut doceret vos Christus. Quid enim in vestra conquisitione & collatione mutua volebatis? quid requirebatis? Certè Christum: nam propterea facti eratis, quòd frustrari videbatur vestra spes & desiderium regni eius in terra, quod eo non resurgente videre non poteratis. Respexit vestram afflictionem bonus IESVS sua clemetia; sequitur vos ponè celerius quæ

vos vestris cogitationibus discederetis, appropinquat, consequitur: ita solet errorem diuina gratia præuenire bonæ mentis hominum ac sistere. Adiungit se vobis comitem, non dubium quin statim, sancti Discipuli, senseritis animi vestri internam quandam motionem, & lucis principium, præsentem Christo, sed non animaduertistis; siquidem tenebantur oculi vestri non solum exteriores, sed interiores etiam: adeò enim hi erant occupati, & in alia cogitatione fixi, ut nec præsentem lucem agnoscerent ipsi, & veluti ligarent exteriores, & communem quasi alienam speciem sentirèt, non Christi. Incepit tamen in vobis cor vestrum commoueri ex præsentia Christi vobis non aduertentibus. Interrogat porrò vos IESVS; Quinam sunt isti sermones de quibus inuicem confertis, & quidem maesto animo? Quæ interrogatio eò vos promouit, ut mentè vestram & animi sensum vniuersum declararetis. Et primùm quidem admiramini vehementer, si non etiam ipse in his esset in quibus vos: quasi nullus ne peregrinus quidè (cui lege prohibetur in aliena ciuitate esse curioso) esse poruerit in vrbe, qui totus non esset in ijs, de quibus inter se agebant ipsi; nec fieri posset ut alijs de rebus colloquerentur: vnde intelligitur, illos ad eam cogitationem fuisse immerfos, ut ab alijs omnibus peregrinarentur. Quam animi tam acrem intentionem non solum non miratur IESVS, ut etià respicere videatur; benignè enim rogat quæ nam illa sint. Ibi verò maior etià vis spiritus incescit vestros animos: interna narratis, & ignoto quidè homini pleraque omnia, & quæ sentiretis omnia exponitis; nec timetis qui è latebris veniebatis, & iuxta vrbe adhuc eratis, & cum homine è ciuitate prodeunte colloquebamini. Neque tamè mirum: erat ille homo Christus, etiam si vobis ignotus. Quàm multa enim peculiariter virtus diuina operari in nobis solet non animaduertentibus! Quid igitur auditis? O stulti, & tardi corde ad credendum! Præparauerat vos Christus ne ad hæc verba perturbaremini, ita alioqui vestra animi intentione compeditos, ut aliud nihil quàm de quibus agebatis sentire possentis; & tamen incipit cor vestrum ex illa præparatione exire in ardorem quandam. *Sept. 11.* Omnipotès est sermo tuus, Domine IESVS; præparat ad diuina dona hominum corda non solum palam, sed occultè etiam; & prouehit ignoran-

ignorantes, atque inflammat corda diuinitus. Notat sapiens magister vestram cordis inconsiderationem & oscitantiam; quod quum facit, excitat vt sibi cooperemini ad illam imperfectionem & impuritatem abigendam, qui primus est gradus ad diuina dona, & spiritus doctrinam recipendam. Et vos sanè quæ corda vestra retardabant à fide resurrectionis (de qua tamen toties ante passionem audieratis) nimium cogitabatis, eorum verò quæ alioqui scire poteratis, & cōsiderare debebatis, nihil. Redite ad vos o boni; nam mors ipsa quam subiit Christus, coniunctam habuit necessariò resurrectionem & vitam. Si enim ea fuit necessaria, vt fuit (ita enim voluit Pater, Christus, & Spiritus Sanctus) non pro suis peccatis illam subiit, sed pro vestris: quare gloriã & vitam debuit parere & illi & vobis mors ipsius. Mortem enim Deus non fecit, nec in morte eius memoria esse potest, nec in inferno confessio; nec potuit illius caro corruptionem videre, nec mors ipsi dominari: fuit mors eius mortis victoria, & diuinus triumphus: mortuus quidem est propter delicta vestra, & resurrexit propter vestram iustificationem. Nonne aduertitis ad scripturas? Videte Moysen; quid aliud quàm Christum demōstrat & pradicat, per Abel, per Noë, Melchisedech, Abraham, Ioseph, per se, per pascha, per alia sacrificia, quid aliud quàm totum illum exprimit, diuinitatem, humanitatem, mortem, vitam? Quid euāgelicus vates Esaias, nonne subinde de tota Christi œconomia vaticinatur, gestis, morte, & vita? Quid suis locis idē non faciūt alij prophetæ opportunè, & in his Dauid disertè, & huius filius Salomon, nonne de Christi mysterijs vaticinati sunt? Hæc audistis à Christo, simul harū rerū interpretationem diuinā intellexistis. Quo loco celebrare libet Christi in vos vultos adhuc nonnihil & tardos, sed dociles tamen, Christi inquam clementiam singularem; vt quod erat facturus in Apostolis, id iam in vobis inciperet, traditionem excellentissimam illam cōmunicare sensus & intelligentiæ scripturarum, qui est spiritus vitæ in Ecclesia sua perpetuus. Iam illa verba cūm audiretis, quum hæc dona à Christo acciperetis, planè ardebat cor vestrū in vobis, à spiritu vitæ influebant in vos fluēta lucis & gratiæ cælestis, abigebatur stultitia & tarditas. Accepistis aliud Spiritus sancti donum, Discipuli, admirabilem illam Christi fictionem, & significationem, quasi longiūs velle ire, &

vos derelinquere, quod fuit ingens in vos beneficium, vt illum vestrum ardorem inflammarer; non enim potuistis ferre vt fons ille spiritus, quem senseratis, è vestris cordibus auerteretur. Sed quo pacto illum coëgistis vt vobiscum maneret Christus, cui nihil aliud quàm dixistis. Mane nobiscū Domine, quoniam aduersperascit, & inclinata est iam dies? Verba nostra non solūm ex illo ardore spiritus, quem antea acceperamus, profluebāt, sed acrius etiam ab illa accessione quā illa fictio in nobis effecerat: itaque ab ardentissimo animi affectu illa fuit nostra petitio profecta, & (quæ fuit illius vis potissima) ad eam nos cogebat illius Christi fictionis clementia & virtus. Intrauit igitur domum nobiscum, & euestigio cūm recubisset, accipiens panē benedixit & fregit, & porrigebat nobis; quem simulatque frangebat vt daret, commota sunt vehementer viscera cordis nostri & spiritus, & ardor ille euasit, præsertim sumpta Eucharistia, in lucem claram, lætam, iucundam. Euauit si quod erat reliquum in nobis vestigium inconsiderantiæ & tarditatis, si quod impedimentum ne Christum agnosceremus; aperti sunt oculi nostri cūm spiritus tum sensus, qui alijs rebus tenebantur; exultauimus in salutari nostro; vim perceperimus sanctissimi sacramenti tunc primū, solis Apostolis adhuc notam. Satiati autem apparitione gloriæ Christi cūm essemus, & suspensi in admiratione magnitudinis Dei, non fuit amplius cur nobis in carne adesset IESVS; discessit è conspectu nostro, nec propterea vllam sensimus animi molestiam; impleuerat sapiens IESVS cor nostrum sapientia & donis spiritus, ingens cōcepimus desiderium redeundi ad Apostolos & fratres nostros. Hierosolymam igitur statim omnibus prætermisissis reuersi sumus, pleni gaudio, & cordis nostri placidissima iubilatione. Hanc vestram animorum exultationem quā accepistis à Christo, beati Discipuli, videmus nobis item magnam consolationem, & singularem doctrinā afferre: sed illud nostrum est malum, quod vestra stultitia & cordis tarditas ablata est, in nobis vtraque vel perseuerat, vel subinde repullulat nostra culpa: atque adeò similit̃ in cōsiderationē & tarditatem in rebus omnibus spiritualibus, in omnibus meditationibus & orationibus longè maiori desidia patimur. Vos enim sensu passionis Christi eratis occupati vehementiūs, & non erat Ecclesiæ adhuc

Luc. 24.

Psal. 9.

Luc. 24.

adhuc plenè reuelata Christi resurrectionis gloria ; socios multos vestra tarditatis habebat: at nos nec mouemur Christi passionis mysterio, & est Ecclesiæ & nobis per Ecclesiā *Pfal. 38.* luculentissimè reuelatus, creditus, celebratus non resurrectionis solum Christi triumphus, sed eius omnia mysteria: & tamē ad eò sumus semper stupidi, vt, quum de his agimus, semper in singulari quadam animi nostri insipientia versemur, semper à nobis peregrinemur, semper occupemur inertia & foecordia incredibili. Habemus presentem Christum ; presentem eius fidei lucem splendidissimam, nō agnoscimus tamen, non videmus. Et si quidē in alterius mysterij meditatione & sensu occupati, in quod animum intendere vellemus, illud non penetraremus ; minus esset nobis dolendum ; sed nos vbi meditari volumus & debemus, vsque ad eò perturbant atque agunt transferros nostra inanes cogitationes, etiam peruersæ, vt sapenūero nec tenere cursu p̄iæ meditationis possimus, & in præcipitium aliquod tandem euadat nostra meditatio. At saltem si non videntibus lucem presentem

Dei, ignis tamen in nostra meditatione exar- *Pfal. 31.* desceret, leuior esset iactura ; magnum esset principium illuminationis nostræ ; si modò excitaret in nobis oratio animi bonū & feruentem aliquem affectum ; sed ne hoc quidē consequimur : tam aridè & inspidè meditamur, quasi non habeant mysteria Christi lucem in se, amorem, excitationē, Spiritus sancti ignem, diuinam motionem. Succurrite sancti Discipuli, iuuate nos apud Deum per mysterium resurrectionis Christi : rogamus vos intercedite pro nobis, per illam etiam excellentem gratiam & dona quæ in illo itinere & domo accepistis ; maiori enim estis nunc potentia, gratia, merito apud Dōminum, maiori in proximis beneuolentia & charitate. Ardeat, obsecro, cor nostrum in meditatione & orationibus nostris: ibi accipiamus interpretationes scripturarum, & lumen fidei sincerum & copiosum. Consummentur hæc omnia per sacram communionem, & Sacramentorum aliorum participationē & fructū, ad maiorē Dei omnipotentis gloriā. Amen.

EODEM

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]